

„На западъ (отъ Солунъ) се простира равнина, която иде дори до едни високи и обширни планини, гдето е разположенъ градътъ Беръ, прочутъ по всичко, съ което може да се хвали единъ уреденъ градъ. Въ срѣдата на тая равнина се намиратъ нѣколко размѣсени села, чиито жители се наричатъ другувити и сагудати и плащатъ данѣкъ на града (Солунъ); други пъкъ отъ тѣхъ сж поддани на скитския (= бѣлгарски) народъ, който е въ сѣдство недалече отъ тѣхъ. Освенъ това, селата имъ като сж разположени въ непосредно сѣдство едни до други, за солунчани това има немалко значение, защото тѣ се нахождатъ въ търговски връзки съ скититѣ, особено пъкъ когато живеятъ дружески съ тѣхъ и не дигатъ оржие за диви сбивания. Тѣ правятъ размѣна на нужнитѣ имъ предмети още отъ старо време, толкова повече, че тѣ водятъ еднакъвъ животъ и иматъ еднакви жизнени потрѣби. Помежду имъ царува чуденъ и дълбокъ миръ“ (*Διήκει δὲ τὴν ἡλίου δύσιν ἀποσκοποῦν, ἕως τινῶν ἄλλων ὁρέων ὑψηλῶν καὶ μεγάλων παρατεινόμενον, ἔνθα καὶ πόλις τις Βέρεια καλουμένη κατέκειται, καὶ αὐτὴ περιφανεστάτῃ τοῖς οἰκήτοσί τε καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις οἷς αὐχεῖ πόλις τὴν σύστασιν. ἐμπεριέχει δὲ τῇ διὰ μέσου χώρῃ τὸ πεδίον τοῦτο καὶ ἀμφιμήκτους τινὰς κώμας, ὧν αἱ μὲν πρὸς τῇ πόλει τελοῦσι, Δρουγουβίται τινες καὶ Σαγουδάτοι τὴν κλήσιν ὀνομαζόμενοι, αἱ δὲ τῇ συνομοροῦντι τῶν Σκυθῶν ἔθνεϊ οὐ μακρὰν ὄντι τοὺς φόρους ἀποδιδόασιν. πλὴν γειτνιάζουσιν ἀλλήλαις αἱ κώμαι τὴν οἴκησιν, καὶ ἔστι καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις Θεσσαλονικέουσιν οὐ μικρῶς συμβαλλόμενον, τὸ πρὸς τοὺς Σκύθας διὰ τῶν ἐμπορικῶν μεθόδων συναναμίγνυσθαι, καὶ μάλιστα ὅταν ἔχωσι πρὸς ἀλλήλους καλῶς καὶ μὴ κινῶσιν ὅπλα τὴν μάχην ἐξαγριαίνοντα· ὃ δὴ καὶ πολλῶ τινὶ τῷ πάλαι χρόνῳ. παρ' ἐκατέρων μελετηθέν, κοινότηνα ζωῆς τὰς χρεῖας ἀλλήλοις ἀμείβουσι, θαυμασίαν τινὰ καὶ βαθεῖαν εἰρήνην ἐν ἑαυτοῖς συντηροῦτενοι. — Joannes Cameniata, De excidio Thessalonicensi. Bonnæ, 495—496).*

Нека приведемъ и единъ примѣръ отъ новогръцката литература, отъ епохата когато националнитѣ вражди между гърци и бѣлгари не бѣха подигнати и когато самитѣ гърци величаеха Солунъ като отечество на Кирила и Методия, чрезъ които се просвѣти цѣлиятъ бѣлгарски народъ. Тоя типиченъ примѣръ намираме въ написаната презъ 1795 г. книга отъ известния грѣцки писателъ Атанасій Пароски —